

Bemærkninger til forslaget

Det moderne fattigdomsbegreb har mange dimensioner, men der ingen tvivl om, at snævre økonomiske mål for fattigdom fortsat har meget stor betydning både i sig selv, og fordi økonomisk fattigdom meget ofte fører til en trist og ensom tilværelse, altså til en oplevelse af både økonomisk og social fattigdom.

I kraft af bl.a. et progressivt skattesystem, en række gratis velfærdsydelse og overførselsindkomst til mennesker, der ellers utvivlsomt ville være fattige, har Danmark relativt få fattige. Men der er absolut ingen grund til at hvile på laurbærrerne. Når SFI¹ kommer frem til, at 90.000 børn i Danmark lever i fattige familier samtidig med, at regeringen har delt 20 mia. kr. ud i skattelettelse til overvejende de velstillede, er der noget helt galt.

Ofte ender debatten i en strid om tal og om definitionen af fattigdom. Det skal medgives, at der ikke er noget endegyldigt svar på, hvornår man er fattig. Globalt set opererer man med grænser på 1 dollar og 2 dollars om dagen, men de er åbenlyst irrelevante i en dansk sammenhæng. Det skulle dog være muligt at nå frem til en definition af fattigdom i Danmark, som de fleste vil anerkende som relevant. Det kan i hvert fald lade sig gøre i lande som USA og Sverige, og man er også gået i gang i Norge.

Socialistisk Folkeparti foreslår, at man tager udgangspunkt i den såkaldte budgetmetode, hvor man udarbejder et budget for et lavest acceptabelt levestandardniveau. Forbrugerstyrelsen har udviklet et standardbudget, som ligger klart over, hvad man kan betegne som fattigdom. Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) har på grundlag heraf udviklet et mindstebudget², hvor man kommer frem til følgende rådighedsbeløb efter, at udgiften til bolig, varme, el og vand er betalt (2004-prisniveau):

- Enlig uden børn: 3.876 kr. om måneden.
- Enlig med et barn: 5.220 kr. om måneden.
- Par uden børn: 7.144 kr. om måneden.

– Par med to børn: 10.080 kr. om måneden.

Det virker som et rimeligt om end skrabet bud, men Socialistisk Folkeparti er åben over for argumenter om, at beløbene skal være noget anderledes end de nævnte.

Budgetmetoden har den fordel, at man umiddelbart kan forholde sig til beløbene. Det fremgår nemlig, hvor meget der vil være til rådighed til de enkelte budgetposter som mad, beklædning, transport og fritid. Så kan enhver sætte sig ind i, hvilke muligheder der er for at leve ordentligt for de penge. F.eks. indebærer CASA's tal, at en enlig med et barn har 205 kr. til rådighed om måneden til »fritidsaktiviteter«. Det kommer man ikke langt for i dagens Danmark.

Budgettallet – herefter kaldet fattigdomsgrænsen – skal bruges til to ting:

For det første til at belyse udviklingen i fattigdommen ved, at der årligt laves statistisk materiale herom til brug for samfundsdebatten, hvor man så forhåbentlig undgår mudderkastning om, præcis hvad man skal forstå ved fattigdom, men i stedet får en debat om, hvorvidt udviklingen er rimelig. Socialistisk Folkeparti lægger ikke skjul på, at den øgede gennemsækelighed vil give mere politisk fokus på fattigdomsproblemet og øge den folkelige solidaritet med de fattige.

For det andet skal der, når regeringen fremsætter lovforslag, ske en vurdering af konsekvenserne for antallet af fattige, ligesom der i dag sker en vurdering af de statsfinansielle, erhvervs-mæssige og miljømæssige konsekvenser, men naturligvis kun i de tilfælde, hvor det kan tænkes at være relevant. Det vil typisk sige i forbindelse med love om skatter og afgifter, overførselsindkomster og finanslove.

Formålet er igen det samme: at skabe klarhed i debatten og øge fokus på lovgivningens effekt på fattigdommen. Måske var den skammelige lov om den såkaldte starthjælp ikke blevet vedtaget, hvis den var blevet vurderet på denne måde.

¹ Børnefattigdom i Danmark 2002, SFI 2004

² At eksistere eller at leve: fattigdom og lave indkomster i Danmark – hvordan måler man fattigdom? (CASA 2004)